

Redactioneel

| 18 | Nieuwe richtlijn productaansprakelijkheid belangrijk voor letselschadepraktijk

John Roth en Michel de Ridder

Op 28 september 2022 heeft de Europese Commissie het voorstel goedgekeurd om ‘de bestaande regels voor de risicoaansprakelijkheid van fabrikanten voor producten met gebreken (...) te moderniseren.’ De herziene regels lijken de mogelijkheden voor benadeelden om met succes hun schade te verhalen, aanzienlijk te verbeteren.

Volgens de Commissie zullen de nieuwe regels aan bedrijven rechtszekerheid bieden voor investeringen en kunnen mensen die schade ondervinden van defecte producten ‘dankzij de nieuwe regels een billijke schadevergoeding (...) verkrijgen.’¹

De huidige EU-regels inzake productaansprakelijkheid, die gebaseerd zijn op de risicoaansprakelijkheid van fabrikanten, zijn bijna 40 jaar oud. De modernisering van de aansprakelijkheidsregels is volgens de Europese Commissie belangrijk in het licht van de groene en digitale transformatie, vooral ter aanpassing aan nieuwe technologieën zoals artificiële intelligentie.

Volgens het Ministerie van Buitenlandse Zaken moderniseert en versterkt het voorstel de huidige regels voor risicoaansprakelijkheid van fabrikanten voor de vergoeding van lichamelijk letsel, materiële schade of gegevensverlies als gevolg van onveilige producten.² Daarbij gaat het om ‘duidelijke en billijke’ aansprakelijkheidsregels voor bedrijven in de circulaire economie, die producten ingrijpend wijzigen, en voor producten in het digitale tijdperk zoals robots, drones of ‘smart-home’-systemen. Als deze laatste producten leiden tot schade omdat ze onveilig zijn geproduceerd of omdat ze qua cyberbeveiliging kwetsbaar zijn, kan die schade worden vergoed.

Ook creëert de nieuwe richtlijn een gelijk spelveld voor consumenten en fabrikanten binnen en buiten de EU. Bovendien worden fabrikanten verplicht bewijsmateriaal openbaar te maken, worden de termijnen om vorderingen in te stellen flexibeler en wordt de bewijslast verlicht voor slachtoffers in complexe zaken, zoals over geneesmiddelen of AI.

Meest opvallende verbeteringen

- Een producent kan ook aansprakelijk zijn als hij zijn product kan blijven controleren nadat het in de handel is gebracht, bijvoorbeeld door passende updates van de veiligheidssoftware. Het op de markt brengen van het product is niet langer het bepalende uitgangspunt.
- De marktpartijen die de benadeelde kan aanspreken worden uitgebreid.
- De bewijslast voor het aannemen van een gebrek wordt verlicht. Een product wordt geacht gebreken te vertonen indien:
 - a) de producent niet heeft voldaan aan de verplichting om het relevante bewijsmateriaal openbaar te maken;
 - b) de benadeelde aantoont dat het product niet voldoet aan dwingende veiligheidsvoorschriften van EU-recht of nationaal recht die bedoeld zijn om bescherming te bieden tegen het risico van de voorgevallen schade, of
 - c) de benadeelde aantoont dat de schade is veroorzaakt door een kennelijk disfunctioneren van het product bij normaal gebruik of onder normale omstandigheden.
- De bewijslast voor het bewijs van oorzakelijk verband tussen de gebreken van het product en de schade wordt eveneens verlicht. Dit verband wordt aannemelijk geacht wanneer is vastgesteld dat het product gebreken vertoont en de soort veroorzaakte schade doorgaans strookt met het betrokken gebrek.
- Ook wordt de bewijslast verlicht wanneer het vanwege technische of wetenschappelijke complexiteit voor een benadeelde buitensporig moeilijk is om de gebreken van het product of het oorzakelijk verband tussen de gebreken ervan en de schade aan te tonen.

1 Zie het persbericht van de Commissie: <https://bit.ly/3X3Tt9g>.

2 Zie het persbericht van Ministerie van Buitenlandse Zaken van 30 september 2022: <https://bit.ly/3X4BUpv>.

- De vervaltermijn van 10 jaar wordt verlengd tot 15 jaar in het geval de symptomen van de gezondheidsschade pas na 10 jaar opkomen. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij blootstelling aan gebrekkige chemische stoffen of een gebrekkig voedingsproduct.

Volgen

De nieuwe richtlijn kan voor de letselschadepraktijk van grote invloed zijn. Daarom zullen we de ontwikkelingen vanuit de letselschadepraktijk nauwlettend moeten blijven volgen.

Het is nog niet duidelijk wanneer de richtlijn in werking treedt. Zodra daartoe aanleiding is zullen we in *Letsel&Schade* wederom aandacht besteden aan dit belangrijke onderwerp.